

CURTEA DE APEL BUCUREȘTI

SECȚIA A VIII-A CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL

DOSAR NR. 35921/3/2008

Sentința civilă nr. 1430

Ședința publică din data de 1.04.2009

Curtea compusă din:

Președinte: - Hortolomei Victor

Grefier: - Toader Daniela

Pe rol pronunțarea asupra acțiunii în contencios administrativ formulată de reclamantul Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității, în contradictoriu cu pârâțul Raia Pavel.

Dezbaterile au avut loc în ședința publică de la 25.03.2009, când au fost consemnate în încheierea de ședință de la acea dată ce face parte integrantă din prezenta hotărâre când Curtea, având nevoie de timp pentru a delibera și pentru a da posibilitatea părților să depună note scrise, a amânat pronunțarea 1.04.2009, când a pronunțat următoarea sentință:

CURTEA

Asupra cauzei de contencios prezente:

Prin cererea înregistrată inițial, pe rolul Tribunalului București – Secția a IX-a de Contencios Administrativ și Fiscal (C.N.S.A.S.), reclamantul Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității, a solicitat în contradictoriu cu pârâțul Raia Pavel, constatarea calității de colaborator al Securității a acestuia.

În motivarea acțiunii, reclamantul a arătat că pârâțul este membru al Consiliului Local al Comunei Moșnița Nouă, județul Timiș.

Ținând cont de prevederile art. 3 lit. g, coroborat cu art. 5 alin. 1 Teza II din O.U.G. nr. 24/2008, Consiliul Național de Soluționare a Contestărilor verifică din oficiu, sub aspectul stabilirii calității de lucrător sau colaborator al Securității, persoanele care au candidat în demnitățile sau funcțiile prevăzute la art. 3 lit. b) – h).

Mai mult, prin cererea nr. P 739/06/27.03.2006, adresată C.N.S.A.S. de către domnul se solicită verificarea, sub aspectul posibilei calități de lucrător sau de colaborator al Securității a domniei sale.

S-a arătat că, așa cum rezultă și din cuprinsul Notei de Constatere nr. S/D1/1/1929/11.08.2008, domnul RAIA Pavel a fost recrutat, pentru furnizarea de informații privind angajați de la C.A.P. Albina din județul Timiș. La data de 10.05.1973, domnia sa a semnat angajament, preluând numele conspirativ „STANCIU”.

Deși din „Raportul cu propunere de recrutare ca informator a candidatului RAIA Pavel”, a rezultat că recrutarea domniei sale a fost făcută în scopul furnizării de date pe linia activității miliției, totuși în dosar se regăsesc documente care fac trimitere la informații ce depășesc acest cadru și au fost relatate de către domnul RAIA Pavel organelor de Securitate.

Astfel, în referatele în care ofițerul recrutor analizează activitatea colaboratorului, este consemnat faptul că domnul RAIA Pavel a furnizat următoarele informații:

„În decembrie 1973, sesizează modul de viață și cumpărarea unui autoturism de către numitul G.N., din Albina”;

„În luna februarie 1976, a furnizat date despre preotul B. I., care a răspândit materiale religioase și despre T.T., element din dosarul de verificare”;

„A furnizat date despre G. I., element ce face parte din R.I. (n.n. rețeaua informativă), fiind predispus a comite fapte antisociale”;

„În cursul anului 1987, informatorul a fost dirijat pe lângă elemente din baza de lucru, furnizând un număr de 10 (zece) note informative. În perioada la care se referă, informatorul a furnizat materiale informative despre elementele pe lângă care a fost dirijat, în mod expres despre V. C., T. I., C. C., R. A. și B. N., toți foști membri în organizațiile legionare, precum și unele aspecte negative din cadrul fermei zootehnice Albina. Rezultatele informațiilor furnizate fiind pozitive, având valoare operativă, astfel că s-a putut cunoaște din timp activitatea politică prezentă a elementelor menționate mai sus. Activitatea informatorului poate fi folosită în continuare pentru culegerea și transmiterea de informații, iar aportul informatorului poate fi apreciat, de asemenea, ca o

activitate pozitivă”.

Din notele informative redactate de către domnul RAIA Pavel și furnizate Securității sub numele conspirativ „STANCIU”, reclamantul a amintit informațiile pe care le-a considerat relevante în stabilirea calității de colaborator.

„Sursa vă informează despre numitul V. C. /.../ în prezent repatriat, a fost vizitat la domiciliul său de către un fugar din Sacasu Turcesc, care a venit în vizită la rude. Menționez că cetățeanul respectiv este fugit în S.U.A. și în prezent se află la rude în Sacas”. După furnizarea acestei informații, s-a luat măsura audierii persoanei respective, precum și „avertizarea” în scris a acesteia; „Numitul G.I. /.../ se ocupă /.../ cu probleme bisericești”.

A apreciat că evident faptul că domul RAIA Pavel avea clar reprezentarea consecințelor pe care delapimile sale le aveau asupra victimelor. Ca atare, este evident că, informând Securitatea despre cei ce aveau atitudini sau activități potrivnice regimului, domnia să conștientiza urmările pe care le vor suferi aceștia, ceea ce înseamnă că viza, implicit, luarea unor măsuri împotriva lor. De altfel, ofițerii consemnează, în diverse documente amintite în Nota de Constatere, că au fost informate organele de partid, că diverse persoane urmărite au fost audiate sau avertizate. Mai mult, reclamantul a considerat ca circumstanță agravantă în această situație faptul că „cu ocazia sesizărilor furnizate de informatorul STANCIU, s-a constatat că unele dintre ele nu sunt reale și sunt exagerate, fapt ce se datorește dorinței de a se lua măsuri din partea informatorului /.../ În concluzie, se apreciază că informatorul a contribuit la realizarea sarcinilor și a desfășurat o activitate corespunzătoare”. Pe aceeași linie, reclamantul a considerat relevant și faptul că pârâțul a fost recompensat bănește pentru informațiile furnizate Securității.

A considerat că materialele prezentate mai sus sunt relevante în această situație deoarece, în stabilirea calității de colaborator al Securității, potrivit art. 2 lit. b din O.U.G. nr. 24/2008, se constituie probe în cauză și notele, rapoartele scrise, relatările verbale consemnate de lucrătorii Securității prin care se denunțau activitățile sau atitudinile potrivnice regimului totalitar comunist și care au avizat îngrădirea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Astfel încât este clar că legiuitorul a considerat suficientă, pentru atribuirea calității de colaborator al Securității, simpla existență a informației furnizate de către colaborator și nu modalitatea consemnării acesteia în dosar. Pe de altă parte, există ca material probator și documente redactate de către pârâț.

Prin prisma celor expuse anterior, reclamantul a apreciat că sunt asigurate condițiile impuse de legiuitor prin art. 2 lit. b din O.U.G. nr. 24/2008 pentru a se putea constata calitatea de „colaborator al Securității”. Astfel, norma citată impune îndeplinirea următoarelor condiții pentru a se putea reține calitatea invocată:

1. Informațiile furnizate Securității, indiferent sub ce formă, să se refere la activități sau atitudini potrivnice regimului totalitar comunist. Această condiție este asigurată deoarece, pe parcursul colaborării cu organele de Securitate, domnul RAIA Pavel a furnizat informații relate pe larg mai sus. A detaliat instanței implicațiile furnizării informațiilor despre simpatizanți sau membrii organizației legionare. Din perspectiva Securității, urmărirea persoanelor care făcuseră parte din mișcarea legionară, precum și a descendenților acestora, nu era motivată de caracterul extremist al acestei grupări, ci de faptul că aceste persoane erau potențiali oponenți ai regimului comunist. Din același motiv și fără nicio diferență față de foștii legionari, erau urmăriți și membrii partidelor istorice democratice, precum și descendenții acestora. În plus, prin termenul „Jegionar”, Securitatea desemna și membrii așa numitelor „grupări subversive” (în realitate, anticomuniste), precum și pe cei care, în primii ani ai instaurării puterii comuniste luaseră parte sau sprijiniseră rezistența armată din munți. În aceeași ordine de idei, reclamantul a considerat că sunt relevante „dirințele” și aprecierile pozitive făcute de ofițerii de Securitate față de activitatea de colaborare a domnului RAIA Pavel, ce se regăsesc în materialul probator enunțat.

2. Informațiile prevăzute la punctul 1 să vizeze îngrădirea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Și această condiție a fost apreciată asigurată deoarece, prin aceste acțiuni, s-au îngrădit următoarele drepturi:

- dreptul la libertatea de exprimare și libertatea opiniilor prevăzute de art. 28 din Constituția României din 1965 coroborat de art. 19 din Pactul Internațional privind Drepturile Civile și Politice;

- dreptul la viața privată – art. 17 din Pactul Internațional privind Drepturile Civile și Politice.

În drept, și-a întemeiat acțiunea pe conținutul articolelor: art. 3, lit. g, art. 2 lit. b, art. 8, lit. a, art. 11 alin. 1 ale Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 24/2008, privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, coroborate cu art. 31, art. 36 alin. 4 lit. a din Regulamentul de organizare și funcționare al C.N.S.A.S. adoptat prin Hotărârea nr. 1/2008, precum și pe dispozițiile articolului 112 al Codului de Procedură Civilă.

În dovedirea acțiunii, a precizat că înțelege să se folosească de următoarele probe:

1. Nota de Constatat nr. S/DI/1929/11.08.2008;
2. Dosar R 248341 (cota C.N.S.A.S.), f. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 19, 20, 22, 23, 24, 26, 28;
3. Dosar 1184972 (cota C.N.S.A.S.), f. 5, 6, 7, 11, 13, 15, 24, 27, 29;
4. Adresele de verificare nr. S/4587/ABL/12.06.2006 și S/6725/A/20.11.2007 transmise de C.N.S.A.S. Serviciul Român de Informații, Serviciul de Informații Externe și Serviciul Istoric al Armatei;
5. Adresele de răspuns transmise C.N.S.A.S. de către foștii deținători de arhivă cu numerele S/112463/10.07.2006, S/119247/21.12.2007, S/13373/10.07.2006 și A/699/14.07.2006.

A arătat că materialele menționate la punctele 2 – 3 respectă condițiile puse de articolul 11 alineatul 2 al Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 24/2008, privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității.

Pârâțul Raia Pavel a depus la dosar, la data de 5.12.2008, o „declarație” întocmită la 3.12.2008 prin care a precizat că, recunoaște că a colaborat cu postul de Miliție Moșnița Nouă, în perioada 1973 – 1989, neavând legătură cu alte cadre de miliție și necunoscând nici o altă persoană de rang superior.

Această colaborare a fost mai mult impusă de angajatul postului de miliție, ce știa ce s-a întâmplat în toate cazurile, însă avea nevoie de confirmarea cuiva.

A precizat că regretă faptele pe care le-a săvârșit (fila 78 dosar tribunal).

Prin sentința civilă nr. 3584/15.12.2008, Tribunalul București a declinat competența materială de soluționare a cauzei, în favoarea Curții de Apel București.

Pârâțul a precizat prin declarația din 13.03.2009, depusă la dosar, că își menține precizările din declarația anterioară.

Reclamantul a depus la dosar concluzii scrise, solicitând a se avea în vedere și faptul, printre altele că pârâțul fusese recrutat pe „linia activității miliției”, iar în zonele rurale, Securitatea nu dispune de organizare proprie, astfel încât prime informațiile tipice activității sale, prin intermediul Miliției, care era obligată să înștiințeze Securitatea, imediat ce primea o informație din sfera sa de activitate.

Curtea de Apel București s-a constatat legal sesizată și competentă material să soluționeze prezenta cauză, date fiind prevederile art. 3 Cod procedură civilă și ale art. 11 alin. 1 din O.U.G. nr. 24/2008.

Verificând probele administrate în cauză, Curtea apreciază acțiunea prezentă ca fiind fondată, pentru considerentele ce vor fi expuse în continuare.

Mai întâi Curtea consideră necesar a efectua câteva aprecieri cu caracter general, de natură să pună în lumină rațiunea adoptării legislației privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, precum și consecințele hotărârilor judecătorești pronunțate în urma parcurgerii procedurilor prevăzute de O.U.G. nr. 24/2008, aprobată cu modificări prin Legea nr. 293/2008.

În acest sens, trebuie observat că în preambulul O.U.G. nr. 24/2008, aprobată cu modificări prin Legea nr. 293/2008, se relevă că „în perioada de dictatură comunistă, cuprinsă între 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989, puterea comunistă a exercitat, în special prin organele securității statului, parte a poliției politice, o permanentă teroare împotriva cetățenilor țării, drepturilor și libertăților fundamentale”.

Din analiza preambulului și a prevederilor O.U.G. nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității aprobată cu modificări prin Legea nr. 293/2008, rezultă, fără echivoc, că rațiunea adoptării acestui act normativ derivă din necesitatea cunoașterii de către membrii unei societăți postcomuniste a fostului regim totalitar, depășirii nivelului organizatoric, intelectual și moral impus de un sistem caracterizat prin structuri și moduri de gândire inadecvate, respectării drepturilor omului și a libertăților fundamentale, creării unei culturi politice autentice și a unei societăți civilizate, verificării a posteriori a comportamentului persoanelor care, în prezent candidează pentru sau după caz, ocupă demnități ori funcții publice (aflându-se în situații de a fi garanții Constituției și ai democrației) sau dețin titluri care implică o

dimensiunea morală primordială, legea neavând un scop punitiv și neinstituind, per se, o responsabilitate penală a celor în privința cărora se va constata că au fost lucrări sau colaboratori al Securității. Totodată, reglementarea în discuție contribuie la o mai bună înțelegere a prezentului și la o proiectare adecvată a viitorului societății românești.

În esență, sub aspectul care interesează în cauză, O.U.G. nr. 24/2008, aprobată cu modificări prin Legea nr. 293/2008, urmărește scopul de deconspirare, indicat în preambul, a persoanelor care au contribuit la instrumentarea dosarului întocmit de securitate sau au efectuat activitățile prevăzute de actul normativ, prin consemnarea publică – publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea a II-a, și punerea la dispoziția mijloacelor de informare în masă de către reclamantul C.N.S.A.S., în temeiul art. 12 alin. 1 din ordonanță, a celor care ocupă demnitățile sau funcțiile enumerate în art. 3, precum și a celor care își manifestă intenția de a candida pentru alegerea sau numirea în aceste demnități sau funcții publice, actul normativ antrenând doar eventuale consecințe de ordin moral în privința celor care au încălcat drepturile și libertăților fundamentale ale altora în perioada dictaturii comuniste.

Prin urmare, rolul instanței judecătorești investită cu soluționarea unei acțiuni în constatarea calității de lucrător sau după caz, colaborator al Securității, nu este acela de a stabili vinovații sau de a le comensura, de a aplica pedepse și de a le individualiza, instanța nerealizând o justiție retributivă, ci de a verifica, pe baza copiilor certificate de pe documentele aflate în arhiva reclamantului C.N.S.A.S. și eventual, a altor probe, întrunirea cumulativă a condițiilor prevăzute de lege pentru existența calității în discuție, rațiunea legii și rolul instanței fiind în acord cu principiile stabilite atât prin Rezoluția Adunării Parlamentare a Consiliului Europei nr. 1096/1996 privind demantelarea fostelor regimuri comuniste, cât și prin jurisprudența CEDO, ca expresie a celor mai înalte idei despre justiție și etichete (a se vedea hotărârea de Mare Cameră pronunțată la data de 16.03.2006 în cauza Zdanoka contra Letoniei; decizia de inadmisibilitate din 22.11.2001 în cauza Knauth contra Germaniei).

Pe fondul cauzei de examinarea actelor și lucrărilor dosarului, Curtea constată că, în urma solicitării numitului (fila 27 dosar Tribunal) și întrucât Raia Pavel este membru al Consiliului Local al Comunei Moșnița Nouă, județul Timiș, față de disp. Art. 3 lit. g coroborat cu art. 5 alin. 1, Teza II din O.U.G. nr. 24/2008, pârâțul a fost supus verificărilor, sub aspectul colaborării cu organele fostei securități. Urmare a acestor verificări, reclamantul a întocmit nota de constatare nr. S/D7/1114/12.08.2008, în temeiul căreia a sesizat instanța cu prezenta acțiune, depunând la dosar înscrisurile din arhiva ce a aparținut fostei securități, privitoare la pârâț.

Activitatea este reliefată atât de către notele informative olografe ale acestuia și furnizate Securității sub numele conspirativ „STANCIU”, cât și de către referatele în care ofițerul recrutor analizează prestația acestuia sub aspectul care interesează în cauză.

Astfel, în stabilirea calității de colaborator al Securității relevante sunt următoarele mențiuni cuprinse în notele informative redactate de către pârâț și semnate sub numele conspirativ „STANCIU”.

„Sursa vă informează despre numitul V.C., /.../ în prezent repatriat, a fost vizitat la domiciliul său de către un fugar din Sacasu Turcesc, care a venit în vizită la rude. Menționez că cetățeanul respectiv este fugit în S.U.A. și în prezent se află la rude în Sacas”. După furnizarea acestei informații, s-a luat măsura audierii persoanei respective, precum și „avertizarea” în scris a acesteia;

- Numitul G.I. /.../ se ocupă /.../ cu probleme bisericesti”.

- Motivele plecării și revenirii din țară ale numitului Vișan Costache.

De asemenea, în referatele în care ofițerul recrutor analizează activitatea pârâțului, se consemnează că, acesta a furnizat următoarele informații:

- „în decembrie 1973, sesizează modul de viață și cumpărarea unui autoturism de către numitul G.N., din Albina”;

- „în luna februarie 1976, a furnizat date despre preotul B.I., care a răspândit materiale religioase și despre T.T., element din dosarul de verificare”;

- „a furnizat date despre G.I., element ce face parte din R.I. (rețeaua informativă), fiind predispus a comite fapte antisociale”;

- „în cursul anului 1987, informatorul a fost dirijat pe lângă elemente din baza de lucru, furnizând un număr de 10 (zece) note informative. În perioada la care se referă, informatorul a furnizat materiale informative despre elementele pe lângă care a fost dirijat, în mod expres despre V.C., T.I., C.C., R.A. și B.N., toți

foști membrii în organizațiile legionare, precum și unele aspecte negative din cadrul fermei zootehnice Albina. Rezultatele informațiilor furnizate fiind pozitive, având valoare operativă, astfel că s-a putut cunoaște din timp activitatea politică prezentă a elementelor menționate mai sus. Activitățile informatorului poate fi apreciată ca foarte bună, poate fi folosit în continuare pentru culegerea și transmiterea de informații, iar aportul informatorului poate fi apreciat, de asemenea, ca o activitate pozitivă“.

Pentru informațiile furnizate Securității, pârâțul Raia Pavel a fost și recompensat pecuniar (chitanța fila 50, raport fila 51 dosar Tribunal).

Din analiza acestor înscrisuri rezultă indubitabil că, deși recrutarea pârâțului a fost efectuată, potrivit Raportului de la fila 38 – 40, din dosarul Tribunalului, în scopul furnizării de date pe linia activității miliției, informațiile comunicate de acesta și relația acestuia cu lucrătorii postului de miliție Moșnița Nouă în perioada de referință se circumscriu activității de colaborator al Securității în sensul art. 2 lit. b din O.U.G. nr. 24/2008, întrucât pentru existența acestei calități nu este necesar ca informațiile să fie furnizate doar ofițerilor sau subofițerilor Securității, fiind suficientă comunicarea informațiilor și către ofițerii sau subofițerii Miliției cu atribuții pe linie de Securitate, precum în speță.

Totodată, cum corect susține reclamantul, este evident faptul că pârâțul Raia Ionel avea clar reprezentarea consecințelor pe care delațiunile sale le aveau asupra victimelor. Informând Miliția cu atribuții pe linie de Securitate despre cei ce aveau atitudini sau activități potrivnice regimului, pârâțul conștientiza urmările pe care le vor suferi aceștia, ceea ce înseamnă că viza implicit, luarea unor măsuri împotriva lor. De altfel, subofițerii consemnează în diverse documente, amintite în Nota de constatare, că au fost informate organele de partid, că diverse persoane urmărite au fost audiate sau avertizate. Mai mult, în Referatul din 4.01.1974 (fila 49 dosar Tribunal) se consemnează: „cu ocazia sesizărilor furnizate de informatorul STANCIU, s-a constatat că unele dintre ele nu sunt reale și sunt exagerate, fapt ce se datorește dorinței de a lua măsuri din partea informatorului“.

Pe parcursul prezentului proces, pârâțul a recunoscut, prin înscrisurile intitulate „declarație“ depuse la dosarul cauzei, colaborarea „cu postul de Miliție Moșnița Nouă în perioada 1973 – 1989, precizând că „această colaborare a fost mai mult impuse de angajatul postului de miliție, întrucât persoana respectivă știa ce s-a întâmplat în toate cazurile, însă trebuia să fie confirmate de cineva“. Pârâțul nu a administrat, însă, nici o probă în susținerea acestei teze, care, oricum, nu are aptitudinea de a înlătura incidența art. 2 lit. b din O.U.G. nr. 24/2008, deoarece pentru existența calității de colaborator, legea nu impune cerința ca furnizorul de informații să fie singurul denunțator al acelor activități și atitudini potrivnice regimului totalitar comunist.

În concluzie, din conținutul înscrisurilor anterior analizate, rezultă că sunt îndeplinite condițiile art. 2 lit. b din O.U.G. nr. 24/2008 pentru ca pârâțul să fie considerat colaborator al Securității, având în vedere că, prin informațiile furnizate, a denunțat atitudini potrivnice regimului comunist, informații care vizau încălcarea drepturilor la viață privată, la libertatea de exprimare și libertatea opiniilor, prevăzute nu numai de Constituția din 1965, dar și de art. 17 și 19 din Pactul Internațional privind Drepturile Civile și Politice.

Pe cale de consecință, pentru considerentele expuse anterior, în temeiul art. 11 rap. la art. 2 lit. b din O.U.G. nr. 24/2008, va admite acțiunea și va constata calitatea de colaborator al Securității în privința pârâțului.

PENTRU ACESTE MOTIVE

ÎN NUMELE LEGII,

HOTĂRĂȘTE:

Admite acțiunea formulată de reclamantul Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității, cu sediul în București, str. Matei Basarab nr. 55-57, sectorul 3, în contradictoriu cu pârâțul Raia Pavel, comuna Moșnița Nouă, Albina nr. 26, județul Timiș.

Constată calitatea de colaborator al Securității în privința pârâțului Raia Pavel.

Cu recurs în termen de 15 zile de la comunicare.

Pronunțată în ședință publică azi, 1.04.2009.

(11.681)